

Eva Hladišová našla v domě své babičky životopis loučského rodáka. Originál 31 strojopisných stran upravil a zkrátil kronikář P. Richter.

Pisatel nazval text

„Životopis jednoho prostého muže“

Jmenuji se Arnošt Axmann. Narodil jsem se jako třetí dítě Josefa a Amalie Axmannových dne 3. ledna 1924 v Dolní Dlouhé Loučce. Moji rodiče byli zemědělská dělníci, tehdy se jim říkalo pacholek a děvečka. Dědu jsem nepoznal, padl v 1. světové válce. Ve dvou letech jsem onemocněl vážnou nemocí žaludku, která se tehdy velmi těžce léčila. Když mi byly čtyři roky, měl jsem ještě mladšího bratra a stěhovali jsme se do Horní Sukolomi. Moji rodiče zde dostali práci a ubytování u sedláka Navrátila. Měli jsme jen malou kuchyňku a pokojík, záchod na dvoře.

Na podzim 1930 dostal táta po otci přidělenou práci jako okresní cestář a stěhovali jsme se opět do Dlouhé Loučky k Vykydalovi. Přenechal nám jednu světnici, kde se vařilo i spalo. Máma u něho musela sloužit, to je pracovat zadarmo za poskytnutí ubytování. Dostávala jen stravu, někdy i mléko a chléb. V Dlouhé Loučce jsem chodil do školy od druhé třídy do šesté. Rodičům se narodilo šest dětí, ale bratr a sestra zemřeli do půl roku po narození.

Na Fibichu byl rybník, který se napouštěl jen na zimu. Sekal se tady led a vozil do Hanušovic pro sklad pivovaru. V létě tam bylo školní hřiště. Jedné zimy jsme se klouzali na tenkém ledu a pod mým pětiletým bratrem Toníkem se led prolomil. Vytáhli jsme ho hodně zmrzlého. Nachladil se a měl vysokou teplotu. Dostal obávanou černou nemoc a zemřel.

Naše škola byla původně jednotřídkou, protože nás – Čechů- bylo málo. Češi byli v obci menšina. Později nám obecní úřad přidělil jednu třídu v německé dívčí škole v klášteře u kostela. Byl tam čtvrtý až osmý ročník obecné školy.

V roce 1936 se narodil můj poslední bratr. Byl o 12 let mladší než já. Byli jsme dost často nemocní. Měli jsme ale štěstí, že vedle nás v zámečku bydlel doktor. Byla tam i četnická stanice a obecní úřad. Doktor byl Němec, ale byl na nás hodný. Nedělal žádné rozdíly mezi Němci a Čechy. My jsme mu za to nosili lesní plody, maliny, jahody, borůvky nebo ostružiny. Také hříby, ale jen ty nejlepší kusy. Za to nás jeho kuchařka vždy odměnila nějakou dobrotou.

V obci byla většina Němců, ale do roku 1936 nebyly žádné národnostní tření. S německými kluky jsme byli kamarádi, holky byly starší, ty se nás více stranily. Táta chodil ve žních pomáhat u mlátičky. Dříve se obilí svázelo do stodol a teprve potom se mlátilo. O prázdninách a v neděli po celý rok jsme museli pomáhat. U Vykydalů, kde jsme bydleli, jsme dělali lehčí práce, uklízeli dvůr, pomáhali ve chlévě apod. Za to nám paní Vykydalová dala každému krajíc domácího chleba a hrníček mléka. Vykydalovi nám také přenechali kousek zahrady, kde jsme měli dřevárnu, chlívek pro kozy a někdy i pro prasátko. Obecní úřad nám přenechal asi 20 arů obecní půdy. Pěstovali jsme brambory a trochu obilí na mouku. Na učení jsme od jara do zimy neměli moc času. Když jsme přišli ze školy, na stole byl lístek: oběd máte v troubě, najezte se a přijďte za námi. Jeden na trávu kolem silnice a druhý za mámou na pole. Táta jako cestář, měl trávu kolem silnice z Loučky až na rozcestí k Újezdu zadarmo. Nepřijít a neuposlechnout jsme si netroufli. Za trest by byl výprask řemenem nebo přinejmenším jít spát bez večeře.

Ve školním roce 1936/37 a 38 už jsem chodil do měšťanské školy v Uničově. Chodila nás do Uničova pěšky po celý rok tlupa Čechů. Autobusy ještě nejezdily a kola jsme neměli. My chudší, jsme i s kluky z okolních vesnic mohli zůstat v Uničově během zimy po celý týden. Vařivalo se ve škole a snídaně s večeří byla na tzv. internátu. Ve velké místnosti kluci, v malé holky. Tak jsem tam byl po dvě zimy. V této době se stupňovala nevraživost mezi Němci a Čechy a začaly mezi námi šarvátky. Od sousedových kluků jsme dřív dostávali rohlíky, které pro nás byly velkou pochoutkou. Teď se od nás odvrátili. Byli tak zfanatizováni a už se k nám nehlásili. Táta i máma pocházeli ze smíšených manželství. Strýcové a tety se po obsazení pohraničí na podzim 1938 přihlásili k Němcům. Táta měl na vybranou. Buď se dát k Němcům jako syn německé matky a otce ze smíšeného manželství nebo se přinejmenším vystěhovat. Pod tlakem bratrů a švagrů se dal na stranu okupantů.

V létě 1938 jsem se místo prázdnin učil malířem pokojů u pana Jořenka, bratra paní Vykydalové, v Olomouci- Černovíře. Na zimu jsem se ale musel vrátit do Loučky. Začal jsem se učit u natěrače nábytku, ale ten se pro nedostatek práce dal k celníkům. Potom mě vzal do učení výborný malíř pan Niessner. Byl to mistr s vídeňskou školou. Učil se u něho i jeden jeho syn v mém věku. Vyučili jsme se oba a dělali tovaryšskou zkoušku. Jedenkrát týdně jsme jezdili do pokračovací školy ve Šternberku (to byla tehdy učňovská škola). Dvakrát denně jezdil autobus přes Paseku. Tovaryšské zkoušky jsem ale dělal v Uničově. Jako vyučený tovaryš jsem již mohl vymalovat své babičce v Újezdě i strýcovi. Byla to moje první samostatná práce.

Jako každý vyučený jsem měl krátkou dovolenou. Po ní jsem nastoupil na šest měsíců do pracovního tábora v Mohelnici. Oblékli nás do pracovních uniforem, naučili pochodovat a zacházet s puškou a rýčem – naším pracovním nástrojem. Všechno bez platu, jen za stravu a ubytování. Po nejnětější výcviku nás odveleli do posádky 100 km jižně od Bordeaux ve Francii. Jeli jsme zvláštním vlakem. Já jsem cestou dostal vysoké horečky a pod tíhou plné polní jsem upadl do mdlob. V Hamburku mě odvezli do městské nemocnice, kde jsem se léčil asi měsíc. Aby mě dali do pořádku, krmili mě jen samým dobrým jídlem. Dostával jsem i pomeranče, které jsem do té doby ještě nikdy nejedl.

Hamburk tehdy byl krásné město, ale na prohlížení jsem moc času neměl. Když jsem byl již téměř zdravý, začali mi dávat jen vojenskou stravu. Když jsem dostal cestovní rozkaz a jízdenku s průvodními papíry, odjel jsem přímým vlakem do Paříže. Tam jsem měl sotva čas, abych se po dlouhé cestě najedl a přestoupil jsem na další zvláštní vlak do Bordeaux, kde jsem se měl hlásit na velitelství do práce. Bylo mi 18 let, jel jsem bez doprovodu, ozbrojen pouze puškou a bodákem. Po dvoudenní cestě a hledání jsem cíl své cesty našel. Konečně jsem mohl beze strachu ulehnout a pořádně se vyspat, protože jsem nespal 24 hodin. Nutně jsem to potřeboval, protože mě čekala ještě cesta 100 km elektrickým vlakem do dalšího města. Odtud dalším elektrickým vláčkem přes území, kde rostly borovice a korkové duby. Těžila se tam pryskyřice a korek. Platil zde zákaz kouření a rozdělování ohně. Nedodržení znamenalo ortel smrti. Po dlouhých útrapách a nekonečné žízni jsem svou posádku konečně našel. Bylo to u velkého vnitrozemského jezera (asi Etang de Cazaux). Jezero bylo tak veliké, že na něm mohla přistávat i šestimotorová plováková letadla. Naším úkolem bylo postavit signalizaci a osvětlení kolem celého jezera, druhá skupina stavěla opevnění. Ubytovali nás v dřevěných barácích, bylo to v lednu 1942. V noci mrzlo, ale přes den bylo dosti příjemně. Práce nás zahřála a času nebylo nazbyt. Dělali jsme od rána do noci jen s dvěma přestávkami na jídlo. Koncem května nám práce skončila a po polovojenské prohlídce nám přišli poděkovat. Kdo nekouřil, měl výhodu, protože si mohl cigarety vyměnit za jídlo. V objektu pracovali i Francouzi a s nimi jsme měnili cigarety hlavně za červené víno. Francouzi žádné přídělky kuřiva nedostávali. V neděli jsme ve volném čase chodili v desetičlenných skupinkách do okolních vesnic a měnili cigarety za různé

věci. Jednou jsme se dostali k Atlantickému oceánu a mohli se vykoupat. Vždy nás doprovázela ozbrojená skupina, aby nás někdo nepřepadl nebo aby někoho nenapadlo utéci. Snad se šli jen dívat, jak na nás budou působit skupiny Francouzek, které tam ležely jen v Evině rouše většinou bez pánského doprovodu.

Jednou v noci nás probudila ohromná bouře nad oceánem. Vydali jsme se tam podívat. Moc blízko k moři jsme však nešli, aby nás vlny vysoké jako dvoupatrový dům nesmetly do moře. Pro mne suchozemce ze střední Evropy to byl úchvatný zážitek. Viděl jsem to poprvé a naposled v životě. Zažili jsme tam i časté bombardování. Bombardéry se však blízko k přístavišti nedostaly, protože tam byla dosti silná protiletectká obrana.

Začátkem dubna již zrály třešně, jahody a další ovoce a my se pomalu chystali na odchod. Po pěti měsících úmorné driny nám dali na rozloučenou krásné hrozny. Zpáteční cesta zvláštním vlakem trvala dva dny. Vrátili jsme se do základního tábora v Mohelnici. Po čtrnáctidenní dovolené, kterou jsem prožil v kruhu svých nejmilejších, přišla nejmudnější doba mého mládí. Přišel mi povolávací rozkaz ihned nastoupit vojenskou službu. Byl jsem veden jako Volksdeutsche, protože tak byli vedeni otec i matka. Já i můj bratr Josef jsme museli rozkaz poslechnout. Nastoupil jsem k pěchotě do posádky v městě Gorlitz (Zhořelec) vzdáleném 250 km. Před odjezdem jsem se ještě šel rozloučit do Uničova s mojí láskou. S těžkým srdcem jsme se loučili na nádraží, protože jsme nevěděli, zda se ještě někdy uvidíme. I rozloučení s rodiči bylo velmi těžké. Tátu jsem již od té doby neviděl. Po dvacetičtyřhodinové cestě vlakem jsem nastoupil u posádky v německém městě. Bylo mi osmnáct a půl roku. Po ostříhání vlasů na vojenskou míru jsem vyfasoval vojenskou výstroj a slavník. Ten jsme si museli vycpat slámou tak silně, aby se nesléhal. Druhý den ráno v šest hodin budíček, umýt se ve studené vodě, nástup na rozkaz, ke snídani melta a suchý chleba. Potom různé cvičení na buzeráku /apelplac/ jak se patřilo. Po týdenním výcviku v kasárnách začal výcvik půl hodiny cesty za městem. Učili jsme se vykopávat zákopy a útoky na ně. Měli jsme hodného četaře za velitele oddílu, otce dvou synů a dcery. Ten byl již na frontě, byl tam raněn a po vyléčení dostal do práce nás. Hodně nás naučil a zbytečně nás nehonil. Věděl, že jsme samí sudeťáci a také věděl, co nás čeká. Spřátelili jsme se a štěstí mi přálo, že on mě doprovázel i na frontu, kam jsme se společně dostali. Do jednotky jsme dostali novopečené důstojníky Prušáky, kteří si mysleli, že jsou pány světa. Zařadili mě do kulometné čety jako druhého kulometčíka. Kulometry byly staré, vodou chlazené a pocházely z kořisti z Polska. Na zimní výcvik jsme odjeli koncem listopadu do Francie. Po jednom celodenním vysilujícím výcviku s těžkým kulometem na zádech si na mě ten náš Prušák zasedl. Honil mě po cvičáku, až jsem padl a ani jeho kopance mě již nemohly postavit na nohy. Snad by mne ukopal k smrti, ale náš četař se ho nebál, poručíka zahnal a za pomoci čety mě na nosítkách odnesli na posádku zcela vyčerpaného. Četař se okamžitě hlásil u velitele posádky a všechno mu nahlásil. Velitel pocházel z Bavorska a Prušáky nenáviděl. Byl to přímý a férový chlap. Poručíka zajistil, předal vyššímu veliteli a ten ho za trest přeložil na frontu.

Byli jsme poblíž moře, ale my jako nováčci, jsme k němu neměli přístup. Také jsme absolvovali lyžařský výcvik. Po jednoměsíčním výcviku nás odveleli zpět do základního tábora ve Zhořelci. Cestou nám málem shořel vagon pod nohama. Asi chytl od zabrzděné brzdy. Vlak zpomalil a my jsme museli za jízdy vyskakovat.

V Lipsku jsme nasedli do vlaku a dojeli do posádky, kde následoval čtrnáctidenní odpočinek. Napsali jsme domů, aby nám nepsali až po obdržení nové adresy a čísla poštovní.

Bez rozloučení s našimi milými nám začal nový úsek našeho života. Začátkem zimy 1942 jsme odjeli na ruskou frontu. Můj bratr Josef se dal k obchodnímu loďstvu. Velice nám pomohlo, že s námi na frontu jel náš četař. Přesto jsme měli veliký strach. Při cestě vlakem jsme viděli zničenou vojenskou techniku a hodně lazaretních vlaků s těžce zraněnými, které odváželi do zázemí. Projížděli jsme zničenými městy a vesnicemi, čím blíže k ruské frontě, tím jich bylo víc.

Po třídenním putování jsme dorazili do zázemí fronty. První, co nám náš hodný četař vstípl do hlavy, bylo, abychom nikam nechodili sami, ale vždy ve skupince tři nebo čtyři. Jsme na nepřátelské půdě a všude, na každém kroku na nás číhá smrt. Naše četa se toho držela a neměli jsme žádné ztráty.

Po jednodenním odpočinku jsme dostali lehký kulomet a já úkol druhého kulometčíka. Dostal jsem osobní pistoli a dvě bedny nábojů po 300 kusech. Nastal čas pro cestu přímo na frontu. Vzpomínali jsme se slzami v očích na svůj domov a přemítali, jestli se tam někdy vrátíme. Ani jsme nevěděli, že jsme na Ukrajině. Přesuny se prováděly jen v noci a potichu. Jen četař to poznal podle prašných cest a černé ornice. Na jaře a na podzim, když přšelo, zde bývalo bláto až po kolena, jinak prach. Nás – to je pěchotu a kuchyň, hnali po prašné cestě, štáb a ostatní jeli daleko za námi po udržované cestě.

Těsně před frontou naši jednotku napadly malé ruské letouny Polikarpov Po-2. Četař jim říkal kafemlejnký. Také nám řekl, že je pilotují jen ženy. Letouny naši jednotku trochu pošimraly a donutily nás lehnout si do prachu. Dorazili jsme do malé vesnice, kde byla malá polní lázeň, něco jako sauna a vany. Každý se musel vykoupat a převléci do vypraného prádla. Obsluhu tvořily mladé Ukrajinky. Tam jsem se další shodou okolností setkal se svým trýznitelem Prušákem. Měl převzít naši jednotku a dovést ji až na frontu. Protože jsme všichni kamarádili s četařem, prušácký poručík nemohl proti nám nic dělat. Byl se také okoupat a při té příležitosti jsem mu pod dohledem četaře sebral z pouzdra osobní zbraň a dal mu tam kámen. Poručík nevěděl, kdo mu pistoli sebral a ptát se neodvážil. Byla to má pomsta za to, že mě chtěl při výcviku zabít! Po odpočinku a vyfasování další výzbroje a jídla jsme se dali na cestu do přední linie. Hned na okraji zákopů nás začalo ruské dělostřelectvo ostřelovat. Kdo stačil doběhnout do zákopu, měl vyhráno. Hodně našich kamarádů to však nestihlo. Tehdy jsme se poprvé dívali smrti do tváře. Slyšeli jsme volání raněných a umírajících o pomoc. Přišli jsme rovnou na jatka a nás nováčky, kteří zůstali, ve spěchu rozmísťovali. Tak končil můj první den na frontě. Postupovali jsme jen pomalu za podpory bombardovacích letadel štuk /Junkers 87/. Několikrát nás ta samá letadla přepadla a až na poslední chvíli zjistili, že jsme to my a ne Rusové. Jakmile přilétaly, museli jsme rychle udělat na zemi z našich těl trojúhelník. Jedna pohroma byla odvrácena a druhá nás čekala od ruských kulometčíků. Kdo se neopatrně zvedl od země, dostal to naplno.

Tak to šlo mnoho měsíců sem a tam. Ve dne do útoku a v noci přesun 10 – 15 km do dalších zákopů. To všechno v plné polní a pěšky. Tak jsme ustoupili až do Rumunska / zřejmě tehdy anektované Moldávie/. Tady nás konečně nechali odpočinout a vyspat se. Naše řady doplnili noví vojáci, protože nás už hodně ubylo.

Další den jsme se přesunuli na starých konfiskovaných autech na okraj Kurského oblouku. Kurský oblouk byl rozdělený tratí. My jsme byli před tratí špatně krytí, Rusové byli za tratí dobře zamaskovaní.

V poledne k nám dorazila polní kuchyně. Když jsme se chtěli trochu najíst, spustili Rusové strašnou střelbu ze všech zbraní, co měli. Dali jsme se na útěk, důstojníci utíkali první. Do ruského zajetí se nikomu dobrovolně nechtělo. Měl jsem tehdy velké štěstí, že mi ustřelili jen podpatky u pravé boty.

Po celodenním útěku jsme se dostali, jak se vždycky tvrdilo, do předem připravených pozic – zákopů. Ty museli na obou stranách fronty kopat zajatci. Tehdy z naší jednotky dvou set mužů zůstala asi desetina a tři důstojníci. Ostatní byli buď raněni a zůstali na bojišti nebo byli zabiti. Bylo to hrozné. Po krátkém odpočinku jsme se hladoví a unavení přesunuli v noci asi o 10 km. Tam se sešel zbytek ze dvou jednotek. Doplnili naše počty, dali nám najíst a vypranou výstroj, doplnili teplejší ošacení. Bůh ví, po kom to bylo. Teplé oblečení už jsme nutně potřebovali, protože noci už byly hodně studené. Spali jsme ve vyhloubených děrách v zákopu nebo jen tak. Hlavně, že jsme měli trochu sucho a teplo. Dostali jsme nového kulometčíka a úplně nový, vzduchem chlazený kulomet se dvěma výměnnými hlavními.

Po porážce u Kurského oblouku začal ústup na celé frontě. Ustupovalo se jen v noci. Některá rota musela vždy zůstat a zajišťovat ústup zbytku jednotky a odejít až ráno po částech. Střílelo se hned tam, hned zase jinde, aby nepřítel myslel, že je celá čára fronty obsazena. K ránu byly nachystány povozy a zbytek roty odvezli. Při jedné takové akci jsem měl s četařem veliké štěstí. Honili nás Rusové, chtěli nás dostat jako „jazyky“, aby od nás vyzvěděli počet a postavení jednotky. Naštěstí jsme jim stačili ujet přes most, který hned za námi vyletěl do vzduchu.

Nastal čas dešťů a plískanic a prach se měnil v neuvěřitelné bahno, které ztěžovalo ústup. Dvakrát jsme se dostali do obklíčení. Auta zásobovací kolony se bořila a vojáci je nechávali stát a utíkali pryč. V noci jsme se pokoušeli projít a ve dne spali hladoví a unavení. K jídlu byla jen zmrzlá mrkev a řepa nebo brambory. Každý se chtěl na svou pěst dostat z obklíčení. Ztratil jsem při ústupu svého nejlepšího kamaráda a už nikdy jsem ho neviděl. Již ani nevím, kolikrát jsem se plížil kolem ruských hlídek, než jsem se dostal z posledního obklíčení. Do ruského zajetí se nikomu nechtělo. Konečně jsem se nemocný a hladový doplazil s oteklýma nohama k německé hlídce, která mě odvezla do polní nemocnice. Týden jsem ležel ve vysokých horečkách než jsem se probral. V horečce jsem volal tátu a maminku. Podle karty a vojenské knížky našli adresu maminky a napsali jí, že žiju a jsem mimo nebezpečí. Po čase jsem dostal balíček a dopis. Když jsem se uzdravil, odveleli mě k jednotce, která doplňovala stavy. To znamenalo znovu na frontu. Tentokrát jsem se dostal jako kulometčík na okraj lesa, který byl nechráněný. Opalovali jsme se a jenom, když letěla letadla, tak jsme se honem schovali. Ale i letadla dávala pokoj. Byl to klid před bouří.

Měl jsem noční hlídku u kulometu a uslyšel jsem hluk před stanovištěm. Ze zvyku jsem světlici nevystřelil do vzduchu, ale jen málo před stanoviště. To mne zachránilo. Střelil jsem totiž rovnou do ručního granátu, který letěl přímo na mne. Ještě jsem viděl, jak se to hemží Rusama, než jsem dostal střepinu do hlavy a krev mě zalila. Vystřelil jsem znovu signalizační barevnou světlici, abych přivolal pomoc dělostřelectva. Německé dělostřelectvo ale střílelo do nás nebo daleko za naše pozice. Neviděl jsem moc na cestu a všechno kromě mé zbraně jsem nechal na místě, kulomet byl rozbitý. Letěl jsem k nejbližšímu obvažišti. Říkáte si – zbabělec, ale nám mladým se chtělo ještě žít, tak jsem utekl. Dostal jsem se hodně daleko do bunkru, kde byl operační sál v polních nouzových podmínkách. Obvázali mi hlavu a vyhodili ven, abych nezavazel. Byla noc, a tak jsem unavený usnul venku na zemi v lese. Ráno mě našla sestra a já jsem mohl jít za raněnými do lazaretu v zázemí. Celý týden jsem tam pomáhal v kuchyni, kde byl kuchařem rodák z Dlouhé Loučky Tonda Babík. Po týdenním odpočinku mě Tonda i

s obědy pro jednotku odvezl opět do přední linie. Doma neměli zprávu, kde jsem, a ani já jsem nedostával žádné dopisy.

Po úmorném nočním přesunu jsme se ocitli v zákopech na kraji lesa. Zákopy byly dobře postavené, měly obranné bunkry s děrami na bocích zákopu. Tam jsem poprvé zažil velký útok kaťuší, kterým jsme říkali Stalinovy varhany. Bylo to strašné. Metr co metr dopadaly střely, vršky stromů uletěly jako sirky. Dokonce, ani když jsme byli schovaní v děrách, nebyli jsme si jistí před střepinami. Jak jsem byl otočený zády ven, dostal jsem střepinu do zad. Vletěla mi až do plic a já viděl podruhé smrti do tváře. Nemeškal jsem a letěl se schovat mezi stromy. Upadl jsem, ale zase se zvedl a letěl dál. Asi po stu metrech jsem spadl jednomu sanitářkovi do rukou. Krvácejícího mě odnesl do bunkru s obvazistěm. Hodili na mě gázu a obvazy a uložili mě na vůz, kde již leželo asi šest vojáků. Tryskem jsme jeli přes pláň ostřelovanou ruským dělostřelectvem. Kočí byl skutečný umělec, ovládal čtyřspřeží opravdu mistrovsky. Vždyť mu šlo také o život. Jeli jsme tryskem asi hodinu, než se konečně objevil stan s červeným křížem. Doktor mi bez narkózy vytáhl ze zad střepinu, ale já jsem nic necítil, protože jsem byl ještě v šoku. Ránu mi zavázali, naložili mě na nákladák a honem do nemocnice ve městě (jeho jméno už nevím). Bylo to možná v Jaroslavi nebo Przemyslu. Vyčistili mně ránu, aby nehnisala a umístili do jakési tělocvičny. Ztratil jsem hodně krve, proto hledali dárce. Jeden letec měl moji skupinu, tak mi dal krev z ruky do ruky.

Z tohoto lazaretu mám i jednu veselou perličku. Jednou dostali do nemocnice zvláštní přiděl čokolády. Každý dostal půl tabulky. V noci ale nikdo nemohl usnout, ani ten největší ospalec. Vysvětlení se brzy našlo. Čokoláda byla původně určena pro letce, aby v noci při letu neusnuli. Z polní nemocnice mě převezli do městské nemocnice. Byl jsem již dost zdravý a chodíval vypomáhat za kus jídla, kde se dalo. Po třech týdnech, ač se rána ještě úplně nezahojila, mě odvezli na nádraží. S dalšími raněnými jsme odjeli do Lipska do školy předělané na nemocnici.

Když se mi rána na zádech zahojila, dostal jsem třítydenní dovolenou. Odjel jsem nejdříve za svou láskou do Uničova, ale nikdo mě nečekal, i když jsem napsal, že přijedu. Přišla mi otevřít její maminka. Naší lásce sice přála, ale nechtěla, aby se Anička vdala tak mladá a měla dítě. Chtěla počkat, až se vrátím z vojny. Pohádali jsme se a Anička z trucu odjela k její sestře do Újezdu. Ta měla malý domek, dvě děti a manžela na frontě. Táta již doma nebyl a maminka a brácha Jan byli rádi, že mě zase vidí. Anička sice za mnou do Loučky přijela, ale už to nebylo takové jako dřív. Byla smutná, ale neřekla mi proč. Rozloučili jsme se bez polibku, jen podáním ruky. Jel jsem za strýcem Antonínem do Starého Jičína, kde byl vrchním strážmistrem.

V Opavě jsem potkal Aničku, která jela se svou kamarádkou do Nového Jičína za zaměstnáním. Jeli jsme sice spolu, ale to, že nebyla sama, mě vadilo. Dojeli jsme do Nového Jičína, já šel ke strýcovi a ony dvě do továrny na klobouky. Nastupovaly tam jako učitelky do mateřské školky.

Ve Starém Jičíně mě obě sestřenice a teta uvítaly s velkou radostí. Neměl jsem na dovolenou potvrzení, že smím opustit Dlouhou Loučku a okolí, tak jsem z toho měl nepříjemnosti. Strýc mi ale povolení sehnal. Prožil jsem tam dva dny v dobré pohodě a při dobrém jídle.

Po návratu domů jsem se ohlížel po jedné holce. Ona ale byla buďto moc plachá nebo pyšná, protože já jsem měl jen obyčejné rodiče. Utíkala přede mnou oknem. (v létě r. 1996 se mi k tomu přiznala, ale to již bylo moc pozdě!)

Nastoupil jsem opět do základní posádky ve Zhořelci. Doplnili nám výzbroj a zásoby a odvezli vlakem na frontu. Naši jednotku posílili mladí vojáci. Dostali jsme teplejší oblečení a obuv, protože se zase blížila ta hrozná zima. V přední linii byly zákopy dosti daleko od zásobování. Pro jídlo se chodilo až večer a zastihla nás sněhová vánice. Na zpáteční cestě jsme zabloudili málem až k Rusům. Ještě štěstí, že nebylo vidět, jen slyšet, že jsou to Rusové. Honem jsme se vraceli nazpátek a po dlouhém hledání jsme našli zákopy, kde nás již čekali notně vyhladovělí ostatní.

Zima přešla bez větších přepadů a my jsme zjistili, že jsme jen několik desítek metrů od ruských zákopů. Jednou jsme dostali pořádně na frak. Jeden z těch mladých volů střílel po ruském stanovišti a ti odpověděli minometnou palbou, která dost poničila naše zákopy. V nich jsme se dočkali května 1943, ale pak přišla pravá pohroma. Nějaký generál toužil po slávě. Přemístili nás na okraj lesa, který tvořil špici. Na menší straně byli Rusové, kteří nás bedlivě pozorovali. Z druhé strany naše jednotka o síle asi dvou set mužů. Odpoledne před plánovaným přepadem přijela zásobovací kolona a přivezla dobroty a chlast. S polní kuchyní přijel také Tonda Bábek a řekl mně: „Dám ti dobrou radu, ale nech si to pro sebe. Moc nejez a nepij kořalku. V noci se chystají jatka.“ „Jako bych něco tušil“, odpověděl jsem mu. „Nebudu ani moc jíst ani moc pít, ale ráno mě stejně odvezeš raněného na voze.“ Měl pravdu. V noci nás odvezli až na samý okraj zákopů, které již vedly mezi Rusy. V určenou hodinu vylétly světlice a začala hrozná jatka. Sto tanků divize SS pájilo do našich pozic a k tomu ruské kulometry. Chtěl jsem zastoupit prvního kulometčíka, který padl, ale jak jsem se zvedl, dostal jsem hned dvě rány po sobě. Střela mi prorazila kost nad pravým kolenem, druhá se odrazila od stromu a zůstala vězet v noze. Klesl jsem k zemi do zákopu a vytáhl obě škrtidla. Stáhl jsem si nohu nad a pod kolenem. Plazil jsem se až na okraj starého zákopu, tam mě naložil sanitář na záda a tím pádem jsme si oba zachránili život. Sanitář mě odnesl asi dvě stě metrů do stanu a sám se vrátil do zákopu. Ráno přijel Tonda, hledal mě a volal křestním jménem. Já jsem pro velikou žízeň vypil celý litr kořalky místo vody. Tonda všechny raněné ze stanu naložil na dva široké vozy. Tolik nás zůstalo z dvou set lidí. Ostatní padli nebo se dostali do zajetí. Rusů byla větší přesila než se počítalo.

To byla druhá velká rána od života!

Jízda po lesní cestě plné děr byla s krvácející nohou hrozná. Po půl hodině hrozná bolestí jsme dorazili na obvaziště. Ani nás z vozů neskládali, jen nám zastavili obvazem krvácení a vrazili velkou injekci morfia, abychom tolik neřvali bolestí. (*Od té doby nesnáším morfiové injekce.*) Po nekonečně dlouhé cestě nás na polním letišti naložili do letadel zvaných Čáp (Fi-156 Storch). Musela tam být fronta dosti široká. Raněné naložili do osmi letadel a v doprovodu stíhacích Messerschmittů (Bf-109) nás odvezli do velkého města. Mezitím, co mi lékaři dávali sádru, mě a ostatní raněné sanitáři okradli o veškeré uspořené peníze i o tabatěrky. Zbyly nám jen osobní průkazy a Kennkarty.

Když mě operovali, tak jsem se z narkózy probudil a zlámal ještě mokrou sádru. Naložili nás do velkého dopravního letadla. Byl jsem ze čtyřiceti raněných v letadle na tom nejhůře, tak mě hlídal sanitář. Po dvouhodinovém letu jsme přistáli na varšavském letišti. Bylo to asi na začátku června 1944 a již jsem věděl, že mi další pobyt na frontě nehrozí.

Operovali mě v polonarkóze. Byl tam výborný tým chirurgů vedený profesorem ze Štýrského Hradce (Graz) . Probudil jsem se až na pokoji hlídaném dvěma sestrami. Vrchní sestra byla Polka, druhá byla Belgičanka. Chtěl jsem se posadit, ale sestry mě zadržely. Nohu jsem měl na závaží na stojanu. Pochopil jsem, že noha je asi „v tahu“ a že mám proto navždy od vojny pokoj. Ale za jakou cenu! Ve dvaceti letech jsem úplně vyřízený jako žebrák! Přišel primář a povídá mi „Tak co, Erneste, nohu jsem ti zachránil. Jsi mladý, poslouvej doktory a sestřičky. Chcete na spaní injekci nebo tablety? Nebo pořádnou sklenku vína? Vždyť si ji všichni zasloužíte.“ Lékař mi dvakrát denně čistil rány, přesto se mně na boku udělala bakule velká jako husí vejce. Profesor mi řekl, že mi narkózu dát nemůže, protože bych usnul na věky. To že nechce a že já se z toho dostanu. „Dostaneš jen místní umrtvení, jestli chceš, tak se dívej.“ Potom vzal zakřivené nůžky a otok s hnisem propíchl. Vytekl z toho samý hnis. V nemocnici jsem ležel až do podzimu 1944. Do nemocnice k nám chodívala jedna velkostatkářka se dvěma dcerami a nosily nám různé laskominy. Jednou nám donesly velké talíře jahod s cukrem a smetanou. Lačně jsme to s chutí všichni snědli a dostali parádní průjem.

Za týden potom jsem dostal dopis od mámy a druhý od Aničky z Uničova. Máma psala, že by přijela, ale nemá peníze na tak drahou cestu. Anička psala, že můj dopis dostala opožděně, že již není v Novém Jičíně, ale kdesi u Hamburku u protiletadlového dělostřelectva. Napsal jsem jí, jak jsem na tom s tou nohou. Odpověděla mi, že mě měla ráda zdravého, ale mrzáka nechce. Dopis jsem si schoval za košili, aby ho nenašli. Tři dny jsem si schovával všechny prášky, které jsem dostával a potom je naráz snědl. Již jsem nechtěl žít. Mladá sestřička zjistila, že se nehýbu, našla jednu tabletu na peřině a honem zavolala profesora. Ten do mě zavedl hadičku a všechno ze mě dostali. Dostal jsem co proto. Našli také ten nešťastný dopis od Aničky. Na mém pokoji ležel také voják po operaci břicha. Nesměl nic pít, ale měl strašnou žízeň a bolesti. Nemohl to vydržet a chtěl se napít z kačeny s močí. Popadl jsem svoji sklenici a mrštil jsem do skleněné výplně sesterny. Vrchní sestra přiletěla a já jsem jí ukázal na toho vojáka. Tak tak mu stačila vyrazit kačenu s močí z rukou. Tím, že jsem upozornil sestru, jsem mu vlastně zachránil život. Byl to syn bohatého továrníka. Ten hned druhý den do naší nemocnice ve Varšavě přiletěl letadlem. Doktor mu řekl, že jsem mu zachránil život a syn mu řekl, co se mu stalo. Doktor poprosil továrníka, jestli by nemohl mé mamince poslat peníze na cestu za mnou a na nocleh na jednu noc. Ihned vše zajistil a peníze poslal telegraficky přes poštu.

Máma přijela za dva dny, celá nevyspaná a uplakaná. Ptala se, kde jsem vzal tolik peněz. Pověděl jsem jí, co se stalo. Otec chlapce jí vroucně děkoval. Máma se dala do pláče a děkovala mu, že mohla přijet. Zůstala u mě jeden den, protože Jenda byl tehdy ještě malý a Kropáčovi ho hlídali. Domů odjela v doprovodu pana továrníka. Aničku přivezli v doprovodu eskorty, protože byla kázeňsky potrestána. Musela se mi omluvit. To bylo naposledy, co jsem ji viděl.

Fronty se daly do pohybu a my také. Tak rychle, jak Rusové postupovali, tak rychle jsme se stěhovali, až jsme se dostali do Opole v Polsku. Tam mě našel můj bratr Josef. Přijel nastrojený v námořnické uniformě a hned po mně chtěl peníze a tabačenkou. Protože jsem nekouřil a žold jsme dostávali i v nemocnici, dal jsem mu co jsem měl. Teprve potom mi podal ruku a pozdravil. Jak ho tam uviděly sestřičky, málem se o něj popraly. Byl vyšší než já a vypadal zdravěji. Ani nevím, kolik dívčích srdcí stačil zlomit. Zůstal u mě půl dne a odjel. Slíbil, že napíše, ale protože jsme se stále stěhovali, žádný dopis jsem nedostal.

Když jsem začal chodit s berlemi, odvezli mě do drážďanské nemocnice. Bylo to právě dva dny před velikým náletem v noci ze 12. na 13. února 1945.

Bylo to velké nesmyslné gesto spojeneckých armád. Večer ve 22 hodin nastalo peklo na zemi. Sirény houkaly, ale bomby už padaly. Byly to bomby tříštivé, fosforové, malé i velké, naplněné železnými třískami.

Kdo mohl odejít, utekl do sklepa jen ve spodním prádle a nezavázaných botách. Nechali jsme tam doklady a všechno, co jsme měli. Nemocnice byla ve velké škole a neměla nouzové východy, jen hlavní vchod uprostřed. Když začala hořet střecha, museli jsme ze sklepa utíkat ven. Byl dosti velký mráz, všude ležely hořící fosforové bomby. Úzkými uličkami jsme se dostali na břeh Labe. Tam jsme přečkali celou noc skoro nazí v mraze, který jsme hrůzou a strachem necítili. Čekali jsme, co na nás spadne, protože kolem nás létaly kusy hořících dřev. Ráno po svítání jsme přecházeli přes jediný most na druhou stranu Labe. Hladoví a vyděšení jsme hleděli na mrtvé matky, které držely udušené a do půl těla ohořelé děti. Sotva jsme se dostali na loď, uviděli jsme opět hrůznou tvář války. Mladé dívky s utrženými končetinami, krvácející části těl ležící na lodi. Loď s velkým znakem červeného kříže již chtěla odplout, když se nad našimi hlavami objevil velký svaz letadel. Letěli dodělat svou práci, ale nás nechali na pokoji. Pluli jsme celý den na západ, po cestě vyložili těžce raněné. Nás, kteří jsme mohli aspoň trochu stát na nohou, vyložili v jednom malém městě a opřeli o strom nebo zeď. Tam jsem poprvé vykouřil nabídnutou cigaretu. Odtud nás rozvezli do do polních a městských nemocnic. Musel na nás být hrozný pohled. Unavení, černí od sazí a popela, vlasy spečené tak, že nám je museli zcela ostříhat. Teprve teď nás mohli okoupat, převázat rány a dát nám trochu najíst. Nám ale bylo všechno lhostejné. Byli jsme v absolutním šoku a apatii ke všemu po celé dva dny. Moc jsme toho nevnímali. Tak jsme poznali rozdíl mezi válkou na frontě a ve vnitrozemí. Na frontě se mohl člověk schovat do díry a při troše štěstí přežít. Při velkém bombardování se moc schovat nedalo. Každého, kdo mohl aspoň trochu stát na jedné noze, odvezli nákladáky na hranici Ašského výběžku z Bavorské strany. Tam měli hasiči velké školící středisko s kuchyní a dvěma velkými halami. Zde nás koncem dubna 1945 zajali Američané. Museli jsme se vysvléci do půl pasu, aby nám zkontrolovali, jestli nemáme vytetované číslo na pravé paži nebo jizvu po odstranění čísla. Všechny SSmany ihned odvedli. Ostatním dali nové prádlo, čistě vyprané oblečení, léky a sanitáři nám opět vyčistili rány. Dostali jsme americké konzervy a oni si vzali naše jídlo, protože měli těch svých konzerv už dost. Konzervy nebyly špatné, ale měly jakousi podivnou příchut'. Kdo mohl chodit, tak musel pomáhat, kde se dalo. Já jsem byl ale rád, že stojím o dvou berlách. Rovnou přes nás létaly bombardovací svazy pustošit Čechy. Abychom to neviděli, odvezli nás do města Gery. Tam nás zastihla zpráva o konci války. Začala doba takzvaného míru.

Ležel jsem s kamarádem v městské nemocnici a po 9. květnu Geru obsadili Rusové. Kdo mohl trochu stát, musel z nemocnice ven. Neptali se, jak a z čeho budeme žít, starejte se sami o sebe. Mě a mého kamaráda se ujaly dvě kamarádky, válečné vdovy s dětmi. Tam jsem poznal, že jsou ještě hodní lidé. Chudí nebo bohatí, všichni o něco přišli. Pomáhali nám i ti, kteří neměli ani střechu nad hlavou. Dostal jsem se k jedné vdově, která měla sama tři děti. Sedmiletého chlapce a pětiletá dvojčata – chlapce a holku. Přenechala mi na spaní podkrovní světničku, sama měla s dětmi menší kuchyňku a pokoj. Moje světnička měřila 2 x 3 metry. Vešla se sem akorát postel.

Potuloval jsem se po městě, až jsem narazil na pracovní úřad. Nabídl mi práci v továrně na rámečky u firmy Lidner. Práci jsem mohl dělat doma. Slepoval jsem nařezané dílce rámečků a stloukal podle možností ze stejných odstínů dřeva dohromady. Tím jsem získal nárok na lístky na jídlo a ošacenku. Majitel továrny mi také vyřídil průkaz totožnosti, který byl velice důležitý. To byl začátek života na svobodě, ale o bídě a hladu.

Vdova, u které jsem bydlel, na tom byla ještě hůř. Mohla dostat na práci jen roznášku novin, ale to bylo málo placené. Domluvil jsem se s ní, že mi bude nosit práci domů a odnášet hotové rámečky. Někdy jsem chodil 2 x až 3 x týdně po okolních vesnicích s ruksakem po žebrotě jako žebřák. Vyžebřal jsem pár brambor, trochu zeleniny, sádla nebo i mléka pro děti. Lidé měli sami málo, takže někdo dal, někdo ne. Jednou jsem žebřal brzy ráno nedaleko Gery a byl jsem smutný, že „domů“ moc jídla nedonesu. Na kraji jedné vesnice stál velký statek. Volal jsem, ale ozval se jenom pes. Přivolal však selku ve věku 45 – 50 let. Selka otevřela branku a objala mě. „To je dobře, že jsi se aspoň ty vrátil domů.“ Kdo to nezažil, neví, jak je to těžké zklamat mámu ve starším věku a říci jí, že není ten, koho čekala. Řekl jsem, ať se nezlobí, že nejsem ten, koho očekává. Poznala, že se zmyšlila, přesto mě pozvala dál. Řekl jsem jí, kdo jsem, odkud jsem a co tam hledám. Poručila děvečce ohřát vodu na koupel a spráskla nade mnou ruce. Musel jsem vypadat hrozně špinavý a zaprášený. Ve městě tekla voda jen hodinu denně a nechávala se na vaření a dětem na čaj. Řekl jsem jí i kde bydlím a jaký máme my i děti hlad. Ona mi řekla, že měla manžela a všechny tři syny na ruské frontě. Manžel a jeden syn padli, jeden je v zajetí a nejmladší je nezvěstný. Byl podzim 1946. Po vykoupání mi dala šaty a zimní boty po padlém synovi. Dala mi najíst, ale když už jsem chtěl odejít, tak mě nepustila... „Nezlobte se,“ povídala, když mě opět objala, „ale Vy jste v těch šatech synovi ještě víc podobný“. Potom mi ukazovala společnou fotografii, než se rozešli do té hrozné války. Mezitím přijel starší děda, který na statku sloužil. Řekl mi, že blízko mého bydliště má sestru a že mě do mého bydliště zaveze. Selka mu nakázala naložit na hluboký vůz brambory, tři pytle zelí, tři bochníky domácího chleba, trochu másla a sádla a škvarky. Pak se na to naskládala silná vrstva sena. Pro vdovu mi dala zimní šaty a kabát a pro děti starší oblečení, co vyměnila s lidmi z města za jídlo. Do staré konve nalila mléko pro děti a ještě mi dala 500 marek. Poděkoval jsem za všechno, ale ona se se slzami v očích loučila, ať se na jaře zase zastavím, že mi zase něco dá. Díky selce jsme měli po starostech s jídlem aspoň přes zimu 1946/47. V zimě jsme dostali přiděl dřeva na topení. Jeli jsme pro ně se saněmi asi 2 km na veliký kopec. Ráno bylo všude asi 25 cm sněhu, ale než jsme se do lesa dostali a dřevo naložili, začalo rychle tát. Táhlí jsme saně s půl kubíkem dřeva po holé dlažbě přes celé město. Druhý den se vdova roznemohla a dostala vysoké horečky. Po celou dobu její nemoci jsem se staral o děti. Bohužel, musel jsem je hladné vypravovat do školky a do školy.

Bylo po válce a mě to pořád táhlo domů, do svobodného Československa. S mámou jsem si dopisoval, dělala v té době u Vykydalů a Obrátilů. Od Obrátilů dokonce dostala na louce malý domek k pronájmu. Nájem musela samozřejmě odpracovat na jejich hospodářství.

V březnu 1947 jsem se pokusil dostat domů. Našel jsem si v jízdním řádu nejkratší cestu, peníze jsem měl našetřené. Vdova už byla zdravá, tak jsem se rozhodl. V noci jsem si vzal jen peníze na cestu k hranicím a ostatní nechal vdově i s dopisem na rozloučenou.

Vlakem jsem odjel na konečnou stanici a dál šel podle mapy pěšky na hranice. V noci jsem narazil na bývalou železniční stanici. Byla prázdná, ale jak se rozjasňovalo, lidí přibývalo. Ukazovali mi, kde se mám v křoví schovat, protože pojedou hraničářský vlak. Když vlak projel, přidal jsem se ke skupině, s kterou jsem došel až do železniční stanice poblíž Chebu. Za německé peníze jsem si koupil lístek až do Chebu. Na další cestu jsem již neměl peníze, tak jsem musel zůstat v Chebu. Tam mě chytila hlídka a zavedla mě k veliteli. Špatnou češtinou jsem ho informoval, odkud jsem. Musel jsem zůstat u nich na stanici do doby, než přišly peníze od pana Vykydala. Přes den jsem jim posluhoval a v noci spal na kavalci v prázdné cele. Měl jsem klid a byl v bezpečí.

Za týden mi přišlo 200 Kč, tak akorát na cestu osobákem. Velitel byl starší, hodný a chápající člověk. Po telefonickém hovoru s p. Prudičem mi půjčil 50 Kčs na rychlíkový příplatek. Osobně mě i s průvodním listem posadil do rychlíku, který jel přes Plzeň do Prahy. Tak jsem nastoupil poslední cestu na Moravu. V Uničově na mě čekal s karetou Květoš Vykydal. Málem jsme se nepoznali, tak jsme se za ta léta změnili. Koncem března 1947 jsem po pětiletém odloučení konečně stanul na vytoužené půdě v rodné vsi. Hladový, zesláblý a vyčerpaný. Ze začátku jsem nemohl vypít ani trochu kravského mléka, jen lipový čaj a suchý chleba. Podle doktorových rad jsem mohl jen zředěné mléko a slabou zeleninovou polévku. Veliteli do Chebu jsem poslal děkovný dopis. Napsal mi ho Květoš Vykydal, s kterým jsem se znal od malička. Z prvních peněz, které dostala moje máma, jsem zaplatil dlužné peníze p. Prudičovi. Ten se mi za to pěkně odměnil. Udal mě na okresním velitelství SNB ve Šternberku za černý přechod hranic. Osobně mě tam předvedl 2. května 1947.

Po formálním výslechu mě odsoudili na jeden měsíc do vazby na samotce. Stravu mi museli podle zákona zajistit sami. Jednou přišel velitel stanice a řekl mi: „Aby se ti, vořechu, nezkrátily žíly, budeš rýt na zahradě, obdělávat záhonky, sázet a zalévat zeleninu.“ To byl můj trest. Po uplynutí trestu mě musel p. Prudič osobně odvézt do Loučky. Tam mně předal nový osobní průkaz pro volný pohyb na Moravě. Tak se sám za tu podlost vytrestal. Skoro zdravý jsem nastoupil do práce u p. Vykydala, který mně na pracovním úřadě v Uničově vyřídil pracovní knížku. Pracoval jsem u něho ve chlévě i na poli, kde bylo potřeba. Bývali jsme tehdy u Kropáčů v té malé chaloupce u potoka (dnes tam již nestojí), a tak jsem to neměl daleko do statku. Od jara do zimy jsem dělal u Vykydalů, v zimě jsem ještě s jedním kamarádem dělal prořezávku v lese, sekal a řezal dřevo ve školách atd. Za jídlo a něco peněz a to až do jara 1949.

Na jaře jsem na inzerát nastoupil jako tovaryš malíře pokojů u šafáře v Medlově. Potřeboval tovaryše a já tak zase dělal svoje řemeslo. Vstávali jsme dost brzy ráno a končili až večer. Přes týden jsem bydlel u mistra a v neděli jezdil na starém kole pro čisté prádlo k mámě.

Na jaře 1950 se začali znárodňovat i malí řemeslníci, tak jsem se s mistrem a mistrovou rozloučil. Začal jsem pracovat na výkopových pracích hlavního odvodňovacího kanálu ve strojárnách v Uničově. Na zimu jsem jezdil do komunálních dílen ve Šternberku za práci. Dělal jsem obyčejnou práci ve stolářské dílně, skládal desky na dvoře a různé pomocné práce až do jara 1951. Tehdy mě s vysokými horečkami a zápallem pohrudnice odvezli přímo z práce do šternberské nemocnice. V nemocnici jsem se seznámil se ženou starší o 10 let. Ani moje máma na svatbu nepřišla, jen poslala svého nejmladšího bratra.

V létě 1951 mi můj nový švagr zařídil práci v Chronotechně ve Šternberku. V bývalé továrně na tabák se vyráběly budíky, pracoval jsem tam 11 let v meziskladu součástek. Tahal jsem těžké bedny na břichu a trvale se mi zvedl žaludek o polovinu výš než bylo normální. Zůstalo mi to dodnes a někdy mi to vadí.

(V poslední části vypráví o rodinném životě.)

Naše manželství bylo zkraje dobré, pak začaly hádky a neshody, které vyvrcholily strašnou žárlivostí na mé kolegyně. Naše manželství bylo bezdětné, měli jsme jen adoptovaného chlapce Pepíka. Absolvoval jsem třítydenní kurz lidového hygienika. S průkazy lidových hygieniků jsme kontrolovali hospody, hotely, potravinářské obchody a řeznictví. Kontrolovali jsme čistotu prodejen a nezávadnost potravin.

Jednou nám starší paní donesla maso právě koupené u řezníka ve Šternberku. Čichem jsme poznali, že je zapařené a zkažené. Zavolal jsem hygienika a doktora a šli jsme s paní k řezníkovi. Ten se začal vykrucovat, že žádné závadné maso nemá. Nechali jsme uzavřít krám a po kontrole jsme našli asi 20 kg zkaženého masa nachystaného na pomletí do sekané. Prodavačky dostaly 500 a 1000 Kč pokuty, vedoucí 10 000 Kč.

(Dále popisuje další kontroly, následující text jsem zkrátil o nepodstatné okolnosti.)

Pro žárlivost ženy jsem podal žádost o rozvod a při prvním stání nás rozvedli. Odešel jsem do Olomouce k ČSD traťové distanci jako natěrač mostních konstrukcí. 2. ledna 1964 jsem nastoupil do Uničovských strojíren jako skladník. Pracoval jsem ve skladu olejů, barev a potřeb na úklid.

V létě 1963 jsem se seznámil s výbornou a hodnou ženou. Byla rozvedená a měla pětiletého syna. Vzali jsme se 15. ledna 1964 a 3. 9. 1964 se nám narodil syn Jaroslav. Bydleli jsme v Loučce u jejího otce. Ten byl nemocný a nechtěl, aby jeho dcera chodila do práce. Sliboval, že nám dá peníze na jídlo, ale nic nám nedal. Kdybych si nevydělal po pracovní době pod obecním úřadem jako malíř, moc by nám to nevycházelo. Tchán nás chtěl vystěhovat, proto byly samé hádky. Manželka čekala druhé dítě, ale tchán si myslel, že již žádné nebudeme mít a budeme mu a jejímu bratrovi posluhovat. Ženská doktorka nám podpořila žádost o byt, a protože kontrola z podniku zjistila, že malý pokojík a společná kuchyně je pro čtyři osoby málo, přidělili nám v Uničově 20. 5. 1966 byt ve zděném domě. Měl jsem dobrou práci jako natěrač v desátém poli haly III. Po čtyřech letech jsem se neshodl s parťákem, jehož matka byla sestra paní Vykydalové a přešel jsem do devátého pole. Byli tam také kluci z Loučky, ale snášeli jsme se o hodně lépe než s Jořenkem. Druhý syn Arnošt se narodil 30. 7. 1966.

Na strojárnách jsem měl také dva úrazy. Uklouzl jsem na kolejnici a měl menší otřes mozku. Podruhé na mě spadl velký kus plechu. Rozřezal mi nohu až skoro na kost. Doktor Zapletal, který byl za trest přeložený do strojíren, mi nohu při místním umrtvení sešival. Mladá sestřička se při jeho vyprávění chlupatých anekdot hned červenala. Po čtyřměsíčním léčení mě doktor Valena uznal ještě práce neschopným, ale za tři neděle mě již chtěl poslat do práce. Můj ošetřující lékař mu ale řekl: „Já ho nepustím, já vím, v jakém prostředí dělá, ty ne!“ Nastoupil jsem až za dva týdny.

Protože neštěstí nechodí po horách, ale po lidech, měla manželka také úraz. Pracovala jako uklízečka kanceláří a při uklouznutí na mokré podlaze si zlomila nohu nad kolenem v krčku a dalších třech místech. V nemocnici ve Šternberku ležela pět měsíců. Já jsem již byl na penzi a jezdil jsem s ní na kontroly a na rentgen. Žádala o invalidní důchod a i když jí zjistili, že má cukrovku, tak ho nedostala. Nepomohlo ani protestování ošetřujícího lékaře, musela na rozhodnutí doktora Valeny nastoupit do práce tři měsíce před starobním důchodem. Zkrátila si aspoň v ochranné lhůtě pracovní dobu na šest hodin s povolením mistra i vedoucího úseku. Ale bylo zle. Vedoucí referent důchodového odboru Gabriel manželku napadl, jak si sama mohla bez povolení zkrátit pracovní dobu. Tak šla z fabriky do důchodu s cukrovkou.

Počátkem r. 1993 se jí nemoc zkomplikovala s bolestmi hlavy. Málo jsem spal, protože její noční záchvaty po tři roky mě již přivedly do celkového nervového vyčerpání. Musel jsem všechno dělat sám. Vařit, prát, žehlit, nakupovat.

Koncem dubna 1996 spadla z postele, zlomila si krček nad kolenem a naštípla pánev. Zemřela 7. května. Po 31 letech manželství v klidu a míru mě opustila moje milovaná manželka.

Jmenovala se Blažena Jaroslava rozená Grézlová. Narodila se 15. 1. 1932 v Loučce u Litovle. Byla dcerou Jana Grézla a Marie, rozené Poledníčkové. Umřela na den i měsíc stejně jako její sestra, jen ji přežila o 47 let. Dej jim, velký Bože, oběma sladký spánek!

Tímto jsem Vám všem, kteří budete tyto řádky číst, chtěl vyličit svoje válkou zkažené mládí i další osud. Nechci, abyste vy, moji synové a vnoučata něco takového museli prožít. Přál bych si, aby váš život byl lepší a pokojnější, abyste žili v míru a klidu!